

Valsts pētījumu programmas
**"Ilgtspējīga teritorijas attīstība
un racionāla zemes resursu izmantošana"**
projektu pieteikumu atklātā konkursa
izvērtēšanas pārskats

SATURS

- 3 Par konkursu
 - 5 Projektu pieteikumi
 - 5 Izvērtēšana
 - 6 Projekta īstenošana
 - 7 Ekspertu atziņas
-

Par konkursu

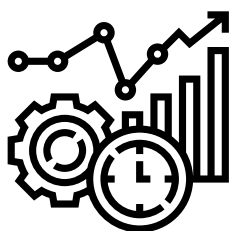
Latvijas Zinātnes padome (LZP), pamatojoties uz Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 17. punktu, 2020. gada 15. jūlijā izsludināja Valsts pētījumu programmas "Ilgtspējīga teritorijas attīstība un racionāla zemes resursu izmantošana" projektu pieteikumu atklāto konkursu ar iesniegšanas termiņu 17. augustā. Programmas īstenošanai pieejamais valsts budžeta finansējums ir 405 000 *euro* 24 mēnešu periodam, un no tiem 28 350 *euro* paredzēti administratīvo izmaksu segšanai. Viena projekta pieteikuma maksimālais finansējums nepārsniedz 376 550 *euro*.

Konkursā varēja piedalīties Latvijas Republikas zinātniskās institūcijas, kas reģistrētas Zinātnisko institūciju reģistrā un kā sadarbības partneris zinātniskā institūcija, kas atbilst pētniecības organizācijas definīcijai, vai valsts institūcija, kurai zinātniskās darbības veikšana ir noteikta ar ārējo tiesību aktu, nolikumā vai statūtos.

Valsts pētījumu programmas "Ilgtspējīga teritorijas attīstība un racionāla zemes resursu izmantošana" **virsmērķis ir veicināt zināšanās balstītu, ilgtspējīgu un efektīvu zemes resursu izmantošanu, pārvaldību un plānošanu atbilstoši sociālajiem, ekonomiskajiem un klimata pārmaiņu radītajiem izaicinājumiem un pieejamiem cilvēkresursiem un to potenciālu, prasmēm, kompetencēm un dzīves stratēģijām.** Tiks radītas jaunas zināšanas, pieejas un metodes ilgtspējīgai un iekļaujošai teritoriju attīstības plānošanai, kā arī sagatavots zinātnisks pamatojums, informatīvā bāze un metodoloģiskā pieeja Latvijas ainavu potenciāla novērtēšanai un ilgtspējīgai pārvaldībai.

Programmu izstrādājusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sadarbībā ar Zemkopības ministriju, Tieslietu ministriju, Satiksmes ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Kurzemes plānošanas reģionu, Latgales plānošanas reģionu, Rīgas plānošanas reģionu, Vidzemes plānošanas reģionu un Zemgales plānošanas reģionu.

Atbilstoši programmas īstenošanas mērķiem, programmā ir noteikti **divi uzdevumi**:

izvērtēt zemes resursu izmantošanas efektivitāti nozaru interešu un teritoriālā griezumā, analizēt zemes izmantošanas maiņas un izmantošanas efektivitātes virzošos spēkus, novērtējot Eiropas Savienības un valsts politikas un normatīvā regulējuma lomu zemes izmantošanā, un sagatavot priekšlikumus zemes politikas pilnveidošanai

sagatavot zinātniski pamatotu metodoloģisko ietvaru Latvijas ainavu vērtību apzināšanai, ainavas kvalitātes mērķu definēšanai un efektīvai ainavu plānošanai un politikas veidošanai

Programmas veidotāji ir iecerējuši arī konkrētus rezultātus, tai skaitā:

- elektronisku Latvijas ainavu atlantu;
- integrētas vadlīnijas nacionālas nozīmes ainavu attīstībai un plānošanai;
- sagatavot ziņojumu par ārvalstu praksi zemes resursu izmantošanas juridiskajam ietvaram un teritoriju plānošanas kontekstā;
- sagatavot metodoloģisku ietvaru un priekšlikumu zemes resursu racionālai izmantošanai visos pārvaldības līmeņos.

Programmas īstenošanā tiks ievēroti arī horizontālie uzdevumi, kas, pirmkārt, paredz projekta pozitīvo ietekmi uz zinātnisko grupu starpdisciplināro sadarbību, kapacitātes celšanu, kā arī starptautisko konkurētspēju jomā. Tiks attīstīta pētnieku cieša sadarbība ar teritorijas attīstības plānošanā iesaistītajiem sociālajiem partneriem, tai skaitā nododot zināšanas tiem pielietojamā veidā rīcībpolitikas izstrādei vai praktiskajā darbā saistībā ar zemes resursu racionālu izmantošanu un ainavu vērtību attīstību. Paredzēts, ka iegūtās zināšanas un dati tiks izmantoti arī studiju kursu uzlabošanā un attīstīšanā.

Projektu pieteikumi

Konkursā tika iesniegti divi projekta pieteikumi. LZP izvērtēja abu projekta pieteikumu atbilstību konkursā noteiktajiem administratīvās atbilstības kritērijiem, pēc tam tos nododot zinātniskajai ekspertīzei ārvalstu ekspertiem. Projekta pieteikumus izvērtēja arī nozares eksperti, ņemot vērā programmā uzstādītos nozares kritērijus, kas definēti konkursa nolikuma 46. punktā.

Ārvalstu zinātniskie eksperti visaugstāk novērtēja projekta pieteikumu, ko iesniedza Agrolesursu un ekonomikas institūts (AREI) sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti, Latvijas Valsts mežzinātnes institūtu "Silava", Vidzemes Augstskolu un Rīgas Tehnisko universitāti.

Izvērtēšana

Konkursa izvērtēšanai ir noteikti trīs kritēriji ar atšķirīgu svaru kopējā vērtējumā:

"Zinātniskā izcilība" – 30%

„Ietekme” – 50%

„Ieviešana” – 20%

Ņemot vērā programmas mērķus un tematiskos uzdevumus, tika ievērots *peer review* (līdzinieku vērtēšana) princips, piesaistot ekspertus ar līdzīgām zināšanām un pieredzi kā projekta vadītājam. Atbilstoši konkursa nolikumam un Ministru kabineta 2018. gada 4. septembra noteikumu Nr. 560 "Valsts pētījumu programmu projektu īstenošanas kārtība" 23. un 24. punktam, projekta pieteikuma izvērtēšanai LZP atlasīja trīs neatkarīgos ārvalstu ekspertus ar vērā ņemamu pieredzi teritoriju attīstības plānošanā, ainavu novērtēšanā, kā arī zemes resursu ilgtspējīgā izmantošanā, tai skaitā šo jautājumu tiesiskajos un sociālajos aspektos.

Katrā kritērijā eksperti varēja piešķirt no 1 līdz 5 punktiem (ar iespēju vērtējumu izteikt ar puspunktu). Kvalitātes sliekšnis bija 3 punkti katrā kritērijā un 9 punkti visos kritērijos kopā. Vērtējumos ekspertiem tika dots uzdevums ietvert atgriezenisko saiti un rekomendācijas projekta iesniedzējiem.

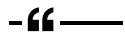
Viens no projekta pieteikuma vērtēšanā iesaistītajiem ekspertiem, ņemot vērā kvalifikāciju un pieredzi, bija atbildīgs par individuālo vērtējumu konsolidēšanu. Katra projekta pieteikuma konsolidētais vērtējums punktos tika aprēķināts, izmantojot formulu:

$$K = (3A \times 0,3) + (3B \times 0,5) + (3C \times 0,2)$$

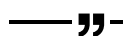
Projekta īstenošana

Konkursa rezultātā tika pieņemts lēmums par projekta **Nr. VPP-ITARZRI-2020/1-0002 "Ilgtspējīga zemes resursu un ainavu pārvaldība: izaicinājumu novērtējums, metodoloģiskie risinājumi un priekšlikumi (LandLat4Pol)"** finansēšanu, kas ieguva visu pieprasīto finansējumu 376 550 euro apmērā. Projektu īsteno no 2020. gada 1. decembra līdz 2022. gada 30. novembrim.

Sagaidāms, ka projekta noslēgumā tiks iegūti sekojoši rezultāti:

divi oriģināli zinātniskie raksti, ko publicēs žurnālos vai konferenču rakstu krājumos, kuru citēšanas indekss sasniedz vismaz 50 procentus no nozares vidējā citēšanas indeksa;

četri oriģinālie zinātniskie raksti, kurus publicēs Web of Science vai SCOPUS datubāzēs iekļautajos žurnālos vai konferenču rakstu krājumos;

projekta ietvaros sekmīgi tiks nokārtoti maģistra valsts (gala) pārbaudījumi un noteiktā kārtībā aizstāvēti promocijas darbi (kopā trīs), ievērojot programmas mērķi un uzdevumus;

trīs ziņojumi par rīcībpolitikas ieteikumiem.

Papildus tiks sastādīta rokasgrāmata, noorganizēta viena konference, sagatavotas piecas konferenču tēzes, lekciju materiāli studiju kursam, kā arī divas populārzinātniskās publikācijas.

Pētījumu īstenošanas projekta vadītājs Dr. Pēteris Lakovskis, kurš ir AREI Zinātniskās padomes priekšsēdētājs un pētnieks, deviņi projekta galvenie izpildītāji, kuri būs atbildīgi par atsevišķu projekta sadaļu izpildi, 19 projekta izpildītāji, kuri būs atbildīgi par noteiktu uzdevumu izpildi, kā arī 18 studējošie (sagaidāms, ka projekta laikā tie iegūs nepieciešamās prasmes un zināšanas, lai turpinātu aktīvu pētniecības karjeru). Studējošie projekta īstenošanas pirmajā un otrajā gadā tiks nodarbināti vidēji ar slodzi, kas pielīdzināma 1,1 pilna laika ekvivalentam (PLE), tā nodrošinot zinātniskā personāla ataudzi projekta tematiskajās jomās.

Ekspertu atziņas

Ārvalstu zinātniskie eksperti AREI projekta pieteikumu novērtēja virs kvalitātes sliekšņa, piešķirot augstu punktu skaitu katrā kritērijā, vienlaikus arī norādot projekta stiprās un vājās puses, kā arī rekomendācijas:

Zinātniskā izcilība

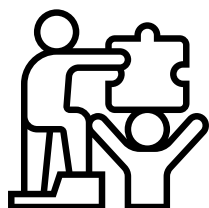
Projekts aptver plašu nozaru loku, tādējādi piedāvājot starpdisciplinārus risinājumus programmas jautājumiem. Pētījumā plānotās metodes ir atbilstošas un piemērotas mērķu sasniegšanai. Projektam ir labas iespējas radīt jaunas zināšanas projekta jomās. Vienlaikus eksperti norāda, ka detalizētāk jāstrādā pie zemes resursu efektīvas izmantošanas mērīšanas un nākotnes scenāriju izstrādes metodoloģijas.

Ietekme

Projekta īstenotāji vairo savu atpazīstamību un sadarbību starptautiskās sadarbības tīklos. Projektā apzināts plašs loks ar iesaistītajām pusēm, kurām nodot gūtās zināšanas un atziņas. Vienlaikus, lai mazinātu fragmentāro lēmuma pieņemšanu, nepieciešams zināšanas izplatīt konsekventi visām institūcijām, kas pieņem lēmumus projektu jomās.

Ieviešana

Darba plāns ir saskaņots ar projektā izvēlēto pētījuma metodoloģiju, ir atbilstoši sadalīti resursi un personāls. Būtu nepieciešams izvērtēt, vai dažādās darba paketes savā starpā nepārklājas, ņemot vērā daudzos pētniecības virzienus un iesaistītās zinātniskās institūcijas.

Latvijas Zinātnes
padome

Sagatavoja

Latvijas Zinātnes padome

Ekspertīzes un analītikas nodaļa

Zigfrīda Annas Meierovica bulvāris 14, 1.stāvs

Rīga, LV – 1050

lzp@lzp.gov.lv